

biti lahko in po kratkem potu dobiti denar na posodo, in to bi tudi države ne stalo veliko.

Kako bi se do tacega posojila kmetovalcu mogla odpreti lahka in kratka, toraj ceneja pot, to bi moralo vrediti finančno ministerstvo s pomočjo politične gospo-ske; novih uradov bi za to ne bilo treba, vse bi lahko opravljali dosedanji (kakor centralna državna blagaj-nica, deželne blagajnice, davkarije itd.).

Vsaka deželna vlada bi morala prej pozvedeti, ko-liko denarja bi v deželi treba bilo. Z razposojevanjem bi šlo kaj lahko in naglo. Vsaka davkarija bi dobila knjigo, v katero bi se zapisavala posojila, prejem de-narja pa bi potrdila okrajna gospoška, občinsko pred-stojništvo in davkarija s podpisom. Dolžnik bi dobil novo davčno knjizico, v kateri so navadnim davkom pripisane v posebnem predalu tudi obresti, ki jih ima od posojila z davki vred vsako leto plačevati in za ka-tere se sme rubiti ravno tako, kakor za davke.

Morda bo kdo rekel: potem bomo pa ravno tam, kjer smo uže zdaj. To pa ni res. Svoja dva odstotka bo kmetič rad in točno plačeval, kakih 150 odstotkov pa ne zmore; ti ga spravijo tje, da ga oderuhi izmol-zejo tako, da ne more več plačevati državi.

Če kmetovalec po tem potu dobí pomoči, se bodo stroški kmalu začeli vjemati z dohodki, to pa, kar je do zdaj imel previsokih obresti plačevati pijavkam kme-tijstva, oderuhom, bo lahko porabil za zboljšanje zem-ljišča in svojega gospodarstva.

Res, da bi to bilo na škodo hranilnicam, ki bi svo-jega denarja ne mogle več tako dobro in varno nakla-dati, toda vlada mora bolj skrbeti za blagostanje in davčno zmožnost ljudstva, nego za blagor posameznih delničarjev ali društev, katera hočejo z denarjem dobre kupčije delati.

Evropa in pa Amerika

v kmetijskem oziru.

Evropa v kmetijskem oziru nima hujega sovraž-nika kakor je Amerika s svojim neizmernim in če-dalje večim žitnim pa tudi živinskim bogastvom. To-liko množino svojega blaga pa Amerika prav lahko in cenó vrže po obilih svojih železnicah in parobro-dih na sejme v Evropo.

To je stan, ki se zakrivati ne dá, in kateremu ne odidemo s tem, da zatisnemo oči. Tako piše velenjeni kmetijski časnik „Wien. landw. Zeitg.“ v članku, kate-remu je naslov „Wir und Amerika“. Na Angleškem in Irskem kmetovalci, ki zemljišča v zakupu (najemu) imajo, uže zdaj najemščine (štantnine) skoro plačevati ne morejo. Na Francoskem — pravijo — bo treba kme-tovalce vsega zemljiškega davka oprostiti, da bodo mōgli pritisek (konkurenco) amerikanskega žita vzdržati. V Nemčiji so uže colnino povekšali proti vnanjemu žitu, s tem pa niso zdatno pomagali kmetijstvu, delavcem in vsem drugim, ki niso poljedelci, vsakdanji kruh podra-žili, katerega jim je dajalo uvažanje tujega žita. V Avstriji se dozda ni še nič zgodilo za obrambo vna-njega sovražnika na polji kmetijskem.

Pa kakó je to, da dandanes združene države se-verne Amerike, ki so še le kakih 100 let znane, po-stajajo tako silno nevarne Evropi? — slišimo vprašati naše ljudi. Prav resničen odgovor je ta, da severna Amerika je velikansk del svetá, ki ima še sila sila ve-liko neobdelane dobre zemlje v zahodnih svo-jih pokrajinah, le-sem pa se vsako leto tisoč in tisoč rodovin in pridnih rok preseluje iz starejih držav ameriškanskih, ki obdelujejo celíne in tako vsako leto več žita pridelajo, katero z majhnimi stroški prepelju-

jejo v Evropo po tolikih železnicah in parobrodih, ki so jih napravili zadnjih 10 let.

Obilost amerikanskega žita in ameriškanske živi-noreje dokazati, naj bralcem našim le sledeče številke stavimo pred oči.

V državah severne Amerike pridelajo toliko žita, da se na enega človeka računa 15 hektolitrov, — na Ruskem 9, v Nemčiji, na Francoskem in v Avstriji 6, na Angleškem le 4 hektolitre.

Goved v Ameriki se na tisoč prebivalcev šteje 721, — v Rusiji, Avstriji, Nemčiji, Francoskem in An-gleškem le nekoliko čez 300.

Koliki razločki! in kako hitro in lahko prevažanje!

Vse to nam spričuje, da bodo vse države morale resno premišljovati, kaj storiti, da se zapreči nevarnost ali vsaj zmanjša, katera preti našemu kmetijstvu po obilosti ameriškanski.

Gospodarske novice.

* *Toliko ljudi iz Ogerskega se preseljuje v Ameriko, da je groza.* Tako beremo v „Wien. landw. Zeitung“, katera poroča, da nedavno je k namestnemu konzulu ameriškemu gosp. L. Gersterju v Budapeštu prišla deputacija iz Csanáderske, čisto magjarske županije, s prošnjo, naj se pri severno-ameriškanski vladi za nje po-tegne, dase sme 300 rodovin v Ameriko preseliti, in skusi jim ondi pripomoči do kakošne državne podpore. Konsul jih je opominjal, naj dobro prevdarijo, predno se v nevarnost podajo, v tuji državi živeža iskat, al nič ni pomagalo, kajti rekli so: silni davki in slabe le-tine jih silijo zapustiti domovino, čeravno vsaka rodo-vina ima kakih 1000 gold. svojega imetja. Tudi neznanje angleškega jezika je konzul pred oči stavil de-putaciji, a tudi to ni nič pomagalo; rekli so: „Mi imamo pametne ljudi med seboj, ki se bodo kmalu angleški naučili in potem za nas govorili.“ Nikakor se konzul ni mogel odkrižati nadležne deputacije, dokler je ni za-gotovil, da bo dotičnih 300 rodovin priporočil ameri-kanski vladi.

* *Cesar Franc Josip ima na Českem sledeče graj-ščine, ki so njegova privatna lastnina:* Reichstadt, Po-lič, Ploškovice, Svolenoves, Puštjehrad, Tahlövic, Kacov Kron-Poričen, Bistra in Bezno.

Društvene stvari.

Občni zbor Matice slovenske

27. aprila 1881. v Ljubljani.

(Dalje.)

O proračunu za leta 1881. vpraša prof. Raič, kako to, da se v proračunu nahaja pod številko 3. svota 50 gold. za knjižničarja, kar po §. 35. lit. f. dru-štvenih pravil mora ob enem biti tajnik. V obče se mora knjižničarstvo v bolji red spraviti, ne le, kar se tiče čitanja knjig v Matičinem stanovanju v odlo-čenih urah, in pa izposojevanja knjig na dom. — Blagajnik gosp. Vilhar razjasni v proračun vpisanih 50 gold. za knjižničarja s tem, da uže mnogo let stoji navedena svota v proračunu, a nobeno leto se ni izpla-čala, ker noben odbornik, ki je knjižnico imel v svojih rokah, ni zahteval plače za to opravilo. — Gosp. dr. Starè želí razjasniti o honoraru 210 gold. za likvi-dacijski odbor. Blagajnik gosp. Vilhar in pred-sednik pojasnujeta ta strošek za veliko delo, ki sta